

[Hans Hækkerup]

gælde for forsikringsaftaleloven, når vi taler om tab af forsørger?

Vi kan også tilslutte os forslaget om at bemyndige ministeren til efter forhandling med Nationalbanken og økonomiministeriet at ændre morarenten. De fleste renteændringer opfanges jo af diskontoen; rentetillægget skal kun ændres ved ændringer i rentestrukturen, altså realrenten, og den er jo ikke ændret så meget under denne regering – i hvert fald ikke i nedadgående retning.

Derfor vil jeg gerne spørge, hvordan man netop er nået frem til, at det skal være hvert andet år, og hvordan regeringen i øvrigt vil få budskabet ud til de erhvervsdrivende, når morarenten ændres. Vi synes, det er vigtigt, at alle, både erhvervsdrivende og forbrugere, faktisk ved, hvilken rente der må tages.

Der er også et andet problem, jeg gerne vil nævne. Ofte er der i standardkontrakter fastsat vilkår ikke om morarenten, men om restancegebyrer, rykkergebyrer o.lign. Disse gebyrer bevirker, at forbrugeren kan komme til at betale mere end den morarente, vi har fastsat i denne lov. Det er derfor vores opfattelse, at virksomhederne nok skal have dækket deres udgifter til at udsende rykkere, men ikke derudover bør kunne tjene penge på for sen betaling.

Det var måske også værd at overveje, om ikke den foreslåede forhøjelse af morarentesatsen burde medføre, at vi kunne ophæve § 7, stk. 4, i loven. For hvad er egentlig ministerens begrundelse for, at netop pengeinstitutterne skal kunne afkræve forbrugerne mere i morarente end alle andre erhvervsvirksomheder?

Alt i alt synes jeg, der kunne være grund til at lade en arbejdsgruppe gennemgå lovgivningen om morarenten for at se, om der ikke burde foretages nogle ændringer. Hvis ministeren er indstillet på det, vil vi selvsagt også medvirke til en hurtig behandling af lovforslaget.

Hagen Hagensen (KF):

Mit partis ordfører i denne sag, fru Anne-lise Gotfredsen, kan grundet på andre møder ikke være til stede her i dag, og jeg skal på hendes og min gruppes vegne gøre nogle enkelte bemærkninger om det af justitsministeren fremsatte lovforslag om ændring af mo-

renten, altså den rente, der skal betales, når man betaler for sent.

Jeg synes, der er god grund til at sørge for, at morarentesatsen kommer i nogenlunde overensstemmelse med, hvad markedsrenten er, og vi kan derfor også gå ind for, at man nu fastsætter den til diskontoen plus 6 pct. og vel at mærke med en adgang for ministeren til at regulere den – nu er det hvert andet år, og det kan drøftes, hvor langt tidsrummet skal være, men en vis varighed skal der vel nok være til stede – når ministeren har drøftet forholdene med Danmarks Nationalbank og økonomiministeren.

Jeg synes også, det er godt, at ministeren får adgang til at regulere renten. Der kunne også være tale om, at den skal gå ned, for vi er jo i en periode, hvor rentesatser går ned.

Så vil jeg også håbe på – vi vil naturligvis ikke gribe ind i aftalefriheden – at den lov, vi nu antagelig får igennem, vil være en opfordring til erhvervslivet og andre om ikke at aftale særrenter i moratilfælde. Det kan jo gøres, men det vil være rimeligt, at man lægger vægt på, at det bliver så ensartet som muligt; så ved alle også, hvad de har at rette sig efter, og det vil være nemmere for domstolene at have med at gøre, når de ikke skal tage hensyn til en række kutymer, og hvad der nu findes inden for de forskellige brancher. Jeg tror, at det vil være nyttigt i alle forhold, at man gør brug af den egentlige morarente, som den nu fastsættes ved loven. Og naturligvis må det også være sådan, som det også fremgår af lovforslaget, at domstolene i særlige tilfælde kan afvige fra satsen både opad og nedad.

Vi går ind for dette lovforslag.

Bente Nielsen (V):

Venstre kan tilslutte sig forslaget. For os er det et rigtigt princip, at morarenten skal have en størrelse, som svarer til det tab, fordringshaveren har som følge af, at han skal finansiere den manglende betaling, og da hans finansiering ofte vil ske som træk på kassekreditte, bør morarenten selvfølgelig have en størrelse svarende til renten på kassekreditte.

Da udviklingen har vist, at kassekreditrenten såvel som andre rentesatser er afhængig af andre faktorer end diskontoen, kan vi og-

[Bente Nielsen]

så erklære os enige i, at det er hensigtsmæssigt, at der for ministeren indføres en bemyndigelse til hvert andet år at kunne rette på det tillæg, der skal være til diskontoen, selvfølgelig både i opad- og nedadgående retning.

Med disse få bemærkninger skal jeg på venstres vegne anbefale forslaget.

Ruth Olsen (SF):

Vi kan ligesom Forbrugerrådet tilslutte os den foreslåede forhøjelse af morarenten, for det er jo ikke rimeligt, at det ligefrem kan betale sig at spekulere i at opfylde sine forpligtelser for sent. Men når strafrenten så får en rimelig størrelse, må det også, som Forbrugerrådet påpeger, være på tide at se lidt nærmere og kritisk på den mangfoldighed af gebyrer, der er blomstret op, formodentlig på grund af den for lave morarente.

Forslaget indebærer også, at justitsministeren hvert andet år administrativt kan justere morarenten. Heroverfor er SF lidt mere skeptisk, som vi generelt er over for den slags bemyndigelser. Der må i hvert fald være visse faste rammer for, hvor langt bemyndigelsen rækker.

Ifølge bemærkningerne skal tilknytningen til diskontoen bevares, ligesom den gennemsnitlige kassekreditrente skal være retningsgivende, og hvis ellers disse bemærkninger bliver taget alvorligt, skulle der ikke være problemer for SF ved at acceptere forslaget.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det radikale venstre kan tilslutte sig hensigten med dette forslag om morarenten, nemlig at man tilnærmer den markedsrenten, så man ikke får skævvridninger på hele kapitalområdet.

Jeg vil sige i fortsættelse af det, som blev sagt fra socialdemokratiets side, at naturligvis er der punkter i forslaget, som vi gerne vil have opklaret, også fordi der til trods for et godt sammenfald i mange af høringssvarene dog er forskelle, og dem vil vi naturligvis gerne have opklaret.

Endelig må jeg sige, at forslagets § 4, der går ud på en ændring af lovens § 16, idet man indsætter et nyt punktum, hvorefter justitsministeren selv kan bestemme, hvad tillægget til diskontoen skal være, er vi noget betænkelige ved. Vi er ikke tilhængere af, at

ministeren får den slags beføjelser, i hvert fald ikke uden at der er et vist hold i det fra folketingets side. Men det kan vi jo forhandle om i udvalget, og vi er tilhængere af, at det bliver en hurtig udvalgsbehandling.

Birgith Mogensen (CD):

Når det kan betale sig for debitor at trække sin kredit eller udskyde betaling af sin skyld, fordi morarenten er for lav i forhold til den til enhver tid gældende udlånsrente, er der noget galt. Nogle mennesker kan simpelt hen spekulere sig til en gevinst på bekostning af andre.

Høringssvarene vedrørende dette problem viser da også, at de adspurgte instanser, organisationer etc. inklusive Forbrugerrådet kan se skævheden i, at den nugældende morarentesats inviterer til at forsinke betaling af gæld.

Derfor finder CD det ret og rimeligt, at morarentesatsen hæves til 6 pct. Desuden skal justitsministeren i fremtiden have ret til at justere morarenten hvert andet år, således at den passer til udviklingen i det almindelige renteniveau.

CD har ingen betænkeligheder ved at sige ja til lovforslaget.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Jeg skal på kristeligt folkepartis vegne give tilslutning til forslaget. Vi mener, det er et fornuftigt og rimeligt forslag, som nok kan få en hurtig gang gennem udvalget.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det var jo en meget glædelig tilslutning. Mit indtryk er egentlig, at vel samtlige ordførere mente, vi skulle have haft denne ændring noget før, fordi det, man skal betale i renter for forsinket betaling, har været ude af takt med det faktiske renteniveau, og det kan fremkalde spekulation, navnlig når vi gennem årene har haft et endog meget højt renteniveau.

Man kan måske synes, det er lidt mærkeligt, at vi så kommer med et forslag på et tidspunkt, hvor renteniveauet er faldet betragteligt, men det er diskontoen jo også, og i hvert fald synes jeg ikke, vi kan opretholde de nuværende tilstande – det var jo også samtlige ordføreres mening – der gør en sådan spekulation mulig. Man kan jo direkte

[Justitsministeren]

se, at det betyder et tab for erhvervslivet, som andre kommer til at bære ved betaling af gebyrer eller på anden måde, og det er uheldigt for forbrugerne.

Jeg er helt indstillet på under den udvalgsdrøftelse, som kommer, at besvare de spørgsmål, der er stillet, og som til en vis grad er af teknisk art.

Hr. Hans Hækkerup beskæftigede sig i denne forbindelse med erstatningsstørrelsen, hvor Forbrugerrådet har nævnt diskontoen på 9 pct. Det drejer sig imidlertid her i vidt omfang om fremtidige tab, men jeg går gerne ind i en drøftelse af, om man har ramt rigtigt ved at foreslå diskontoen plus de 6 pct.

Hr. Hans Hækkerup spurgte også, hvorfor den bemyndigelse, der er tale om, gælder en justering hvert andet år. Dertil kan jeg kun sige, at vi ønsker lidt ro om problemet, og det får vi ikke, hvis vi hele tiden ændrer morarenten; derfor foreslår vi, at der kun kan ske en ændring hvert andet år.

Med hensyn til, hvordan man gør alle interesserede bekendt med, hvad morarenten bliver, kan jeg sige, at det skal ske dels gennem et cirkulære, dels gennem en pressemeddelelse fra justitsministeriet, måske også på anden måde.

Der blev givet udtryk for lidt skepsis fra både SF og det radikale venstre over for tanken om bemyndigelsen. Dertil vil jeg sige, at jeg mener bestemt ikke, man skal samle på bemyndigelser, og det er ikke noget ønske fra min side at have en særlig bestemmelsesret på dette område. Derfor er det også tanken, at man skal forhandle med Nationalbanken om det, som det også blev sagt. Hvis man synes, det er naturligt, vil jeg da gerne i hvert enkelt tilfælde, hvor der kan blive tale om at forhøje morarenten, drøfte spørgsmålet med retsudvalget, men det synes jeg ikke behøver udtrykkeligt at fremgå af loven; det må være tilstrækkeligt, at der gives et tilsagn herom, og det kunne eventuelt fremgå af udvalgsbetænkningen, at man forventer, at en sådan orientering finder sted, inden en justering gennemføres.

Jeg er også indforstået med det, som hr. Bernhard Baunsgaard var inde på, at man skal se nærmere på retningslinjerne for en ændring af morarenten, og også dette kan jo blive genstand for udvalgsbehandling. Jeg er principielt enig i, at man ikke skal give for vidtstrakte bemyndigelser, og at det er rime-

ligt, at man angiver nogle kriterier for, på hvilken måde man skal anvende disse bemyndigelser.

Jeg takker for en yderst velvillig behandling af forslaget.

Hans Hækkerup (S):

Jeg vil gerne takke for de svar, jeg fik. Jeg mener dog, jeg stillede nogle spørgsmål, som jeg ikke fik svar på, men dem vil jeg så gentage i udvalget.

Jeg stillede imidlertid ét spørgsmål, som jeg gerne vil have besvaret her og nu. Jeg spurgte, om det ikke ville være rimeligt at lade en arbejdsgruppe gennemgå lovgivningen om morarente.

Arentoft (FP):

Jeg beklager, at jeg kommer så sent, men jeg skal blot meddele, at fremskridtspartiet kan gå ind for dette forslag.

Det eneste er – og det må vi selvfølgelig snakke om i udvalget – om de 6 pct.s forhøjelse i virkeligheden er nok. Vi tænker på de erhvervsdrivende, som i mange tilfælde må dække deres tab ved forsinket betaling via deres kassekredit, hvor renterne er høje. Det er derfor et spørgsmål, om man ikke – som det foreslås fra flere sider i det bilag, vi har fået i retsudvalget – skulle sætte det op til 8 pct. Men det kan vi diskutere i udvalget. I al fald kan jeg give tilsagn om, at vi går ind for forslaget.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det er ganske rigtigt, at jeg ikke fik svaret på hr. Hans Hækkerups spørgsmål om en arbejdsgruppe. Jeg vil nødig tage endelig stilling til det nu, men jeg håber, vi under et samråd i retsudvalget kan tale nærmere om dette spørgsmål, for jeg har selvfølgelig mærket mig, at flere ordførere i dag har nævnt, at man på andre områder inden for rentelovgivningen kunne tænke sig en ændring. Sådan går det jo undertiden, at når der kommer et forslag, siger man, at man måske kunne få noget endnu bedre ud af det, hvis man også så på andre spørgsmål, og det er jeg ikke uenig i.

Jeg har forstået hr. Hans Hækkerups spørgsmål på den måde, om man ikke i forbindelse med denne ændring af morarenten, som vi alle er enige om skal gennemføres nu,

[Justitsministeren]

skulle undersøge muligheden for i renteloven i øvrigt at foretage ændringer vedrørende andre bestemmelser, og det ser jeg altså gerne at vi får lejlighed til først at drøfte i retsudvalget, men jeg kan på forhånd sige, at jeg ikke har noget som helst imod, at man beskæftiger sig med resten af loven, forudsat at vi får det her foreslåede igennem nu, for det synes jeg er tiltrængt.

Jeg har i øvrigt en tilføjelse til mit svar for angående de to år, der er nævnt i forbindelse med bemyndigelsen. At det er to år, skyldes, som jeg nævnte, ikke alene, at man ikke skal ændre morarenten hver anden dag, men have så meget ro om den, som man kan have, men også, at økonomer regner med, at man kan se et par år frem i tiden, når det drejer sig om renteniveauet, men heller ikke længere. Så kan man selvfølgelig sige, at man har oplevet, at økonomer har taget fejl, men det gør jo alle sagkyndige. Det er imidlertid udgangspunktet for, at man siger, at hvert andet år vil være passende.

Hermed sluttede forhandlingen

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 1:

Forslag til folketingsbeslutning om en reform af skattesystemet.

Af Lykketoft (S) m.fl.
(Fremsat 3/10 84).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):

Det beslutningsforslag, som i dag er til behandling, er jo ingen overraskelse. Det er identisk med det socialdemokratiske reformforslag, som var til første behandling her i foråret. Jeg skal derfor ikke gå i detaljer med hensyn til de forskellige elementer, som indgår i socialdemokratiets forslag til en skattereform. Derimod vil jeg hæfte mig ved det allersidste afsnit i hr. Lykketofts skriftlige fremsættelse.

Heri anføres, at socialdemokratiet genfremsætter sit beslutningsforslag for at markere sine synspunkter i de videre forhandlinger med andre partier om den meget påtrængende reform af indkomstskattesystemet.

Siden redegørelsen for regeringens skattereform blev fremlagt i foråret, har der i høj grad været tale om politiske markeringer vedrørende udformningen af en reform af indkomstbeskatningen. Det står imidlertid klart, at en reform kun kan gennemføres, hvis et bredt flertal her i folketinget kan tiltræde principperne i den. Derfor er det nødvendigt med forhandlinger, før vi kan komme videre, nøjagtigt som socialdemokratiet har anført det.

I disse forhandlinger vil der imidlertid være behov for åbenhed og bevægelighed. Det tror jeg alle ansvarlige partier er klar over. Det er imidlertid påfaldende, at der ikke i socialdemokratiets forslag, således som det foreligger i dag, er den mindste antydning af bevægelighed i tidligere markerede standpunkter.

Jeg tror, det står klart for alle, at der hviler et stort ansvar på os herinde med hensyn til at få rettet op på skattesystemet og få gjort det tidssvarende. Efterhånden daglig bliver nye udnyttelsesmuligheder i skattesystemet omtalt i aviser, i radio og i TV. Dette kan og må ikke fortsætte. Regeringen har derfor allerede flere gange indbudt til åbne, fordomsfri forhandlinger om en skattereform. Konkrete forhandlinger regner jeg med vil kunne starte i næste måned. Det er mit håb, at folketingets partier vil deltage i disse forhandlinger med samme indstilling som den, regeringen har, nemlig åbenhed og bevægelighed, således at vi allerede i denne samling kan få fastlagt principperne for den kommende skattereform.

Lykketoft (S):